

РЕФЕРЕНТНА РАМКА РЕТРА-Е ЗА ОБРАЗОВАНИЕТО И ПОДГОТОВКАТА НА ЛИТЕРАТУРНИТЕ ПРЕВОДАЧИ

Нива (5)

Компетентности (8)

1. Преносна компетентност

<p>Преносната компетентност включва знанията, уменията и нагласата, необходими за превода на текстове на целевия език на определено ниво. Тя обхваща способността за идентифициране на проблеми, свързани с разбиране на текст и създаване на текст, способността за решаване на тези проблеми и способността за обосноваване на крайния резултат.</p>	разбиране на изходния текст	може да разбира изходен текст	може да разбира литературен изходен текст	може да разбира в детайли литературен изходен текст			
	идентифициране на проблеми на превода	може да идентифицира проблеми на превода	може да идентифицира проблеми на литературния превод	може да предлага няколко решения на проблеми на литературния превод			
	познания за стратегии за превод	знае няколко стратегии за превод	разбира импликациите на стратегиите за превод				
	прилагане на стратегии за превод		може да прилага адекватно стратегии за превод	може да прилага стратегии за превод с определена цел			
	създаване на текстове на целевия език	може да създава текстове на целевия език	може да създава литературни текстове на целевия език	може да създава литературни текстове на целевия език съобразно издателски стандарти			
	обосноваване на превода		може да обосновава отделни избори и решения		може да обосновава собствения си превод като кохерентно цяло		
подход към превода		може да различава подходи при превод		може да опише собствения си подход при превод	може да приложи даден подход при превод	може да разсъждава върху подхода си в предговор или коментар към превод	
литературна креативност				развива способност да намира решения и да прави избори откъд изучените процедури и методи	може да намира решения и да прави избори откъд изучените процедури и методи	оптимална креативност	

2. Езикова компетентност

<p>Езиковата компетентност се отнася до владенето на изходния език и на целевия език в драматическо, стилистично и праватмическо отношение, особено в областта на четенето и писането.</p>	владене на изходния език	OEEP B2 за четене	OEEP C1 за четене				
	владене на целевия език	OEEP C1 за четене и писане	OEEP C2 за четене и писане				
	владене на езика на литературата	може да разпознава (безезите на) езика на литературата	може да възпроизвежда литературни стилове	може да използва подходящ литературен стил		владее свободно различни литературни стилове	
	владене на езиковите разновидности (диалект, социолект и др.)	може да разпознава езиковите разновидности	може да възпроизвежда езикови разновидности	може да използва подходяща езикова разновидност			

3. Текстова компетентност

<p>Текстовата компетентност се отнася до познанията за литературни жанрове и стилове и до способността за прилагане на тези познания в анализа на текстове на изходния език и създаването на текстове на целевия език.</p>	умения за анализ на текст	може да анализира текстове на изходния език	може да анализира литературни текстове на изходния език	може да анализира литературни текстове на изходния език от гледна точка на превода			
	познания за литературните жанрове	познава жанровата традиция на целевата литературна среда	познава жанровата традиция на изходната литературна среда	може да работи със специфични жанрове и видове текстове		специализира в поне един специфичен жанр	
	познания за стилистичните особености на изходния текст		може да разпознава стилистичните особености на изходния текст	разбира импликациите на различни стилистични особености			
	прилагане на литературни техники		може да отговаря творчески на специфични предизвикателства	може да възпроизвежда литературни техники	може да възпроизвежда сложни литературни техники		
	създаване на целеви текстове със стилистични особености		може да създава целеви текст в определен стил	може да предлага творчески решения на стилистични предизвикателства	може да създава целеви текстове в различни стилове		
	редакторски умения		може да поправя собствените си текстове	може да поправя собствените си текстове съобразно издателски стандарти	може да поправя собствените си текстове съобразно издателски стандарти		

4. Евристична компетентност

<p>Евристичната компетентност включва способността да се издирва езикова и тематична информация, необходим за превода; способността да се развият стратегии за използване на (цифтални) справочници; способността да се работи с текстова критика и да се сравняват различни издания на един и същи текст.</p>	търсене на справочни материали	може да намира справочни материали	може да намира специфични справочни материали				
	използване на дигитални инструменти	запознат е с различни дигитални инструменти	може да използва различни дигитални инструменти				
	използване на справочни материали	може да използва дигитални стратегии за търсене	може да използва дигитални стратегии за търсене с оглед на превода				
	документиране на изходни текстове		може да използва справочни материали	може да използва справочни материали с оглед на превода			
	сравняване на различни издания на един и същи текст		може да прави разлика между различни издания на един и същи текст	може да използва различни издания на един и същи текст с оглед на превода			
	работа с критически апарат		може да работи с критически апарат				

5. Литературно-културна компетентност

<p>Литературно-културната компетентност е способността да се прилагат знания за изходната и целевата литературна и културна среда в литературния превод, тя включва и умениято да се борави с културни различия, както и умениято да се разграничават литературни обичая и школи, периоди и стилове.</p>	положение на изходния текст	може да положи изходния текст в изходната културна среда	има общи знания за литературната традиция в изходната култура	познава добре литературната традиция на изходната култура			
	положение на целевия текст		развива способност да полага целеви текст в литературната система на целевата култура	може да положи собствения си превод в целевата култура	познава традицията на литературния превод в целевата култура	допринася за традицията на литературния превод в целевата култура	
	подход към културно-специфичните елементи	може да разпознава културно-специфични елементи	може да разпознава културно-специфични елементи от гледна точка на превода	може да предава адекватно културно-специфични елементи			
	интеркултурни умения	забелязва различията между изходна и целева култура		може да предава адекватно различията между изходната и целевата култура			
	интертекстуални умения		разпознава интертекстуални препратки	може да предава адекватно интертекстуални препратки			

6. Професионална компетентност

<p>Професионалната компетентност е способността на преводача да се ориентира в работната си среда и да изразява адекватна нагаса, съобразена с тази среда.</p>	информираност за професионални организации			запознат е с професионалните организации в работното си поле			
	ориентация в издателския свят		ориентиран е най-общо в издателския свят	познава издатели на литературни преводи	познава издателските каталози	може да пише вътрешни рецензии за издателства	
	информираност за просямите за субсидии на литература		запознат е с просямите за субсидии на литература	може да кандидатства за субсидия за свой превод	може да кандидатства за субсидия за свой превод	може редовно да кандидатства за субсидии за свои преводи	
	запознатост с финансовите, етичните и правните аспекти		запознат е най-общо с финансовите и етичните аспекти на професията	запознат е с финансовите, етичните и правните аспекти на професията			
	познания за съвременните подходи към превода	ориентира се в литературната критика на изходната култура	познава модели и традиции в критиката на превода в целевата култура	ориентира се в актуалните дебати около превода		участва в актуалните дебати около превода	
	умения за работа в професионална мрежа		може да установява професионални контакти	може да изразява професионална мрежа и да се възползва от преимуществата ѝ		има своя професионална мрежа	
	дидактични умения			има основни дидактични умения		има добре развити дидактични умения	може да преподава на преподаватели
	продължаващо образование			взима опрешнени курсове			
	предприемачески умения		може да спазва крайни срокове	има предприемачески умения		може да бде културен мениджър	
	професионални умения			може да организира собствената си работа		получава поръчки за превод и пише паратекстове	

7. Оценъчна компетентност

<p>Оценъчната компетентност е способността да се оценяват преводи, компетентността на преводачите и преводния процес.</p>	оценъчни умения		може да оценява приблизително качеството на чужди преводи	може да оценява качеството на чужди преводи		може да оценява преводи систематично	може да аргументира избори, направени в превод	
	избор на начин на оценяване			запознат е с различни начини на оценяване		може да избира подходящ начин на оценяване	може да прилага подходящ начин на оценяване	
	сравняване на преводи	може да открива разлики между преводи	може да тъкува разлики между преводи на един и същи текст	може да оценява разлики между преводи		може да практикува критика на превода		
	оценяване на компетентността на преводачите			развива способност да оценява компетентността на преводачите		може да определя нивото на преводачите		може да преподава знанията си
	саморефлексия			може да преценява собствената си компетентност в областта на литературния превод				преценява оптимално своята компетентност в областта на литературния превод

8. Изследвателска компетентност

<p>Изследвателската компетентност е способността да се провежда методическо изследване в полза на практиката на превода .</p>	методология на изследването		може да използва изследвателски методи				
	познания за техниките на превода		може да разпознава различни техники на превода				
	познания за теориите на превода		запознат е с различни теории на превода				
	академични умения		може да анализира преводи на академично ниво	започва да се включва в дебата около превода			
	познания за школи в областта на превода		запознат е с различни школи в областта на превода				